

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

PAZIŅOJUMS

Rīgā

2022. gada 21. februārī

Nr. 4

Par likumu “Par labas gribas atlīdzinājumu Latvijas ebreju kopienai”

Saeima 2022. gada 10. februārī ir pieņēmusi likumu “Par labas gribas atlīdzinājumu Latvijas ebreju kopienai” (likumprojekta reģ. Nr. 1159/Lp13) (turpmāk – Likums).

Likuma apspriešana Saeimā un tā pieņemšana notikusi plašā parlamentārā diskusijā, gan izpelnoties rezonansi Latvijas sabiedrībā, gan izskanot starptautiski. Bijuši vērā ņemami argumenti gan par Likuma pieņemšanu, gan pret to. Esmu saņēmis gan otrreizējās caurlūkošanas lūgumus un kritiskas iedzīvotāju atsauksmes par pieņemto Likumu, gan arī lūgumus Likumu izsludināt un pozitīvus pieņemtā Likuma vērtējumus, kas pausti kā iekšpolitiski, tā arī ārpolitiski.

Atbilstoši Satversmē Valsts prezidentam piešķirtajām tiesībām lemt par Saeimas pieņemtā likuma izsludināšanu, uzskatu par nepieciešamu darīt zināmus savus apsvērumus par šo Likumu.

I

Likuma projekts tapis **parlamentārā likumdošanas procesā** – to iesniegusi Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija un par to trijos lasījumos debatējuši Saeimas deputāti, iesniedzot arī savus priekšlikumus otrajam un trešajam lasījumam (*sk. 13. Saeimas rudens sesijas piektās sēdes 2021. gada 30. septembrī, ziemas sesijas pirmās (attālinātās ārkārtas) sēdes 2022. gada 6. janvārī un trīspadsmitās (attālinātās ārkārtas) sēdes 2022. gada 10. februārī*

stenogrammu). Šo Likuma projektu ir **ierosinājusi pati Saeima**, nevis kāds cits no Satversmes 65. pantā minētajiem likumprojektu iesniedzējiem – to nav rosinājis ne Ministru kabinets, ne Valsts prezidents, ne arī viena desmitā daļa vēlētāju.

Atbilstoši Satversmes 65. pantam Saeimas komisijām ir piešķirtas tiesības iesniegt apspriešanai Saeimā likumprojektus, un iesniegtie likumprojekti var tikt pieņemti kā likumi, ja tiem ir nepieciešamais atbalsts Saeimā (sk. Satversmes 23. un 24. pantu). Tā ir viena no parlamenta autonomijas principa izpausmēm, ka Saeimas deputāti kā tautas priekšstāvji paši var ierosināt kāda likumprojekta apspriešanu un paši par to arī izlemt, negaidot likumdošanas iniciatīvu nedz no Ministru kabineta, nedz kāda cita konstitucionālā orgāna.

Tāpat tā ir **paša Saeimas vairākuma**, kurš kādu likumu pieņēmis, **pilna politiskā atbildība** par pieņemto likumu, tā nepieciešamību, lietderību un atbilstību valsts un sabiedrības ilgtermiņa interesēm.

II

Likuma virzībai Saeimā jau no paša sākuma ir bijis **stabila un pārliecinoša vairākuma** atbalsts.

Par likumprojekta nodošanu komisijai nobalsoja 61 Saeimas deputāts, pret bija 12, nevienam deputātam neatturoties. Savukārt par likumprojekta pieņemšanu pirmajā lasījumā arī balsoja 61 Saeimas deputāts, bet pret bija 13 Saeimas deputāti, nevienam neatturoties (*sk. 13. Saeimas rudens sesijas piektās sēdes 2021. gada 30. septembrī stenogrammu*).

Par likumprojekta pieņemšanu otrajā lasījumā balsoja 62 Saeimas deputāti, pret bija 18 deputāti, neatturoties nevienam deputātam (*sk. 13. Saeimas ziemas sesijas pirmās (attālinātās ārkārtas) sēdes 2022. gada 6. janvārī stenogrammu*). Likuma pieņemšanu galīgajā – trešajā – lasījumā atbalstīja 64 Saeimas deputāti, pret bija 21 Saeimas deputāts, nevienam neatturoties (*sk. 13. Saeimas ziemas sesijas trīspadsmitās (attālinātās ārkārtas) sēdes 2022. gada 10. februārī stenogrammu*).

Likuma pieņemšanai Saeimā ir nemainīgi bijis **triju ceturtdaļu balsojušo** Saeimas deputātu atbalsts, kas kopumā veido gandrīz divas trešdaļas no visiem Saeimas deputātiem.

Tāpat šā Likuma pieņemšana ir bijusi **pārpartejiska Saeimas lieta**, kur savu atbalstu Likumam devušas gan koalīcijas, gan opozīcijas frakcijas. Tikai vienas Saeimas frakcijas deputāti nav balsojuši par Likuma pieņemšanu; no visām pārējām Saeimas frakcijām Likumam ir bijis tajās pārstāvēto deputātu atbalsts (*sk. turpat*).

III

Likumā risinātais jautājums ir ārkārtīgi nopietns un sensitīvs, kas skar vēsturiskā taisnīguma atjaunošanu, kur leģitīmi iespējams atšķirīgs politisks attiecīgā Likuma vērtējums dažādās sabiedrības grupās.

Likumam ir arī nozīmīgs **ārpolitisks** konteksts.

Šādu jautājumu likumdevējs var risināt tikai tad, ja tam ir plaša parlamentārā vienprātība un pilna pārliecība par konkrētā risinājuma vajadzību. Tas nedrīkstētu tikt izmantots šauri partejiskās interesēs.

Šā Likuma pieņemšana ir **Saeimas** kā likumdevēja **politiskās izšķiršanās** jautājums – ar Likumu pašam paredzot konkrētu risinājumu sabiedrībai būtiskā jautājumā. Tā ir **Saeimas atbildība** un politiskā izšķiršanās par to, kad un kādā veidā konkrēto jautājumu risināt.

Tas uzliek Likuma iniciatoriem un Saeimas pārliecinošajam vairākumam, kas Likumu ir atbalstījis, **pienākumu turpināt skaidrot** šā Likuma nepieciešamību, lietderību un atbilstību valsts un sabiedrības ilgtermiņa interesēm. Neviens cits Saeimas vairākuma vietā to nevar izdarīt, jo tā ir Saeimas politiskā izšķiršanās un **Saeimas politiskā griba**, kas ietverta šajā Likumā.

IV

Likumdošanas process ir bijis pienācīgs un korekts. Tā ietvaros Saeimas deputātiem bijusi iespēja politiski izšķirties par vai pret piedāvāto Likumu.

Saeimas Juridiskais birojs ir cieši līdzdarbojies Likuma pilnveidošanā starp lasījumiem (*sk. Saeimas Juridiskā biroja 2021. gada 1. decembra atzinumu Nr. 111.13/1-234-13/21 un 2022. gada 16. janvāra atzinumu Nr. 111.13/1-14-13/22*).

Nemot vērā iepriekš minēto, respektēju Saeimas lielā vairākumā pašas atbildībā izdarīto politisko izšķiršanos.

V

Likumā skartais jautājums tagad ir **slēgts uz visiem laikiem**. Atgriešanās pie tā vairs nenotiks.

Šis jautājums tagad ir noņemts arī no Latvijas ārpolitikas un mūsu **stratēģisko partneru** dienaskārtības.

Valsts prezidents

Egils Levits